

Українські та польські депутати дійшли історичного порозуміння // Радіо «Свобода». Офіційний сайт. – 2016. – 21 жовтня [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/a/28067084.html>

[Дмитро Шурхало](#)

Українські та польські депутати дійшли історичного порозуміння

21 ЖОВТНЯ 2016

Опубліковано: Українські та польські депутати дійшли історичного порозуміння / Д.Шурхало, А.Парубій, П.Гай-Нижник, В.В'ятрович, Ю.Рудницький, Г.Касьянов // Радіо «Свобода». Офіційний сайт. – 2016. – 21 жовтня [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/a/28067084.html>

«Ми віримо в необхідність активізації незаангажованих історичних досліджень і необхідність стримування сил, що призводять до суперечностей в наших державах», – йдеться у спільній Декларації пам'яті та солідарності, яку українська Верховна Рада та польський Сейм ухвалили 20 жовтня. Ухвалення такого документа мало би покласти край українсько-польським суперечкам на історичному ґрунті. У свою чергу, історики наголошують, що до упередженого трактування історії часто призводить політичне втручання.

У декларації підкреслюється, що обидві країни зазнали трагедій, зовнішню агресію, зокрема, через пакт Молотова-Ріббентропа, який призвів до початку Другої світової війни і окупації Польщі нацистською Німеччиною і Радянським Союзом у вересні 1939 року. Також документ засуджує нинішню окупацію Росією українських територій і наголошує на необхідності боротьби за їх звільнення.

За словами голови Верховної Ради **Андрія Парубія**, узгодження тексту спільної декларації тривало близько двох місяців.

Ми сьогодні бачимо, що спроби умиротворення агресора, насправді, призводять до ще більшої агресії

Андрій Парубій

«Тут зазначено, що Україна сьогодні захищає весь вільний світ. Тут зазначено про підтримку прагнень України стати членом НАТО. Тут зазначено, що дуже

невиразна політика багатьох європейських держав напередодні Другої світової війни, у підсумку, і призвела до цієї війни. І ми сьогодні бачимо – так само, як і тоді – що спроби умиротворення агресора, насправді, призводять до ще більшої агресії, провокують ще більшу агресію Путіна», – зазначив спікер.

Історики мають точки порозуміння, але політики втручаються в процес – Павло Гай-Нижник

Що ж до заклику активізувати незаангажовані історичні дослідження, то історик **Павло Гай-Нижник** наголошує на тому, що політикам варто менше спекулювати на історичних питаннях.

На науковому рівні ми маємо точки порозуміння. Але політики втручаються в цей процес і спотворюють його

Павло Гай-Нижник

«Самі історики давно досліджують ті складні процеси, які відбувалися в українсько-польських відносинах. І на науковому рівні ми маємо точки порозуміння. Але політики втручаються в цей процес і спотворюють його. В цій декларації варто було би зазначити, щоби політики – не втручалися, але цей акцент тут не проставлений. І, власне, польська сторона своїми попередніми офіційними заявами суперечить цьому документу», – вважає історик.

Директор Інституту національної пам'яті **Володимиро В'ятрович**, який є автором кількох досліджень на тему українсько-польських конфліктів, звертає увагу на те, що відкриття архівів в Україні створює нове поле для досліджень. За його словами, треба зробити все необхідне, аби про інтерпретацію минулого говорили насамперед історики.

«Я буквально кілька місяців тому завершив роботу над книжкою «За лаштунками Волині-43». Якраз у цій книзі я використав цікаві тогочасні документи. На мою думку, вони у повній мірі заперечують концепцію геноциду, яку, на жаль, намагаються закріпити польські політики. Перекоаний, що подальші історичні дискусії так чи інакше будуть підважувати цю концепцію», – вважає Володимир В'ятрович.

Політичні особливості національної пам'яті

Журналіст **Юрій Рудницький**, який досліджує українсько-польські відносини, зазначає, що непорозуміння на історичному ґрунті загострилися минулого року, коли Верховна Рада ухвалила закон про вшанування борців за волю України у ХХ столітті.

«Чомусь тоді нікому навіть не спало на думку розвести ухвалення цього закону із візитом польського президента Броніслава Коморовського. Звичайно, цей закон потрібний, але деякі його статті сприймаються поляками дуже неоднозначно», – розповідає він.

Тоді, коментуючи ухвалений українським парламентом закон, Броніслав Коморовський зазначив, що визнання Української повстанської армії борцями за незалежність ускладнює польсько-український діалог.

На думку історика **Георгія Касьянова**, загострення історичних суперечок – це, до певної міри, результат української державної політики національної пам'яті, зокрема, героїзації ОУН та УПА.

Фактично, це конфлікт між їхніми правими і нашими правими. Але це представляється як конфлікт між поляками та українцями

Георгій Касьянов

«Як ми знаємо, в кожному конфлікті є дві сторони. З нашого боку, конфлікт загострюється нашими промоутерами радикального націоналізму. З їхнього боку конфлікт просувався дзеркально... Фактично, це конфлікт між їхніми правими і нашими правими. Але це представляється як конфлікт між поляками та українцями. Це дуже небезпечно», – вважає історик.

Натомість Володимир В'ятрович вважає такі закиди безпідставними. За його словами, українська політика національної пам'яті немає нічого спільного з антиукраїнськими кроками чи заявами, які ухвалює польський парламент.

Ми до певної міри наслідуємо польську політику національної пам'яті. Через це не можна сказати, що це якимось чином провокує загострення у відносинах між українцями та поляками

Володимир В'ятрович

«Основою української політики національної пам'яті є декомунізація – це ті процеси, які відбулися в Польщі на початку 1990-х років. Можна сказати, що ми до певної міри наслідуємо польську політику національної пам'яті. Через це не можна сказати, що це якимось чином провокує загострення у відносинах між українцями та поляками», – стверджує він.

У липні цього року Сейм Польщі ухвалив рішення про визнання Волинської трагедії 1943 року геноцидом поляків, який вчинили українські націоналісти.